

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni branilnici št. 14.194.

Ban dr. Drago Marušič

petdesetletnik

»Dolgost življenja našega je kratka«, pravi pesnik in tudi 50 let ni tako dolga doba, da bi bila vedno vredna posebne omembe. So pa slučajji, da človek doživi in napravi v tej razmeroma kratki dobi toliko, da postane tudi kratka, a dela in ustvarjanja polna doba kar zgodovinska. In na takšno, neumornega dela in uspešnega ustvarjanja polno dobo se te dni s ponosom lahko oziroma naš ban g. dr. Drago Marušič.

Vse vrline, ki odlikujejo tega izrednega moža, mu je dala njegova domača kmetijska hiša in njegov trdni, kremeniti kmetijski rod. Vso lepoto, a tudi vse trpljenje kmetijskega življenja, ki ga je deček okušal v domači hiši, je zarezalo globoke brazde v njegovi mladi duši in prva mladostna spoznanja so oblikovala kasneje ves njegov značaj: Kolikor bolj je dozoreval, toliko jasneje je spoznaval v kmetiskem življenju jedro naroda in hrbtenico vsake države. To spoznanje je še danes glavno gibalno vsega njegovega delovanja, ki hoče z neumornim delom ustvariti kulturno napreden, moralen, gospodarsko močan in zadovoljen kmetijski stan.

Prav tako zgodaj pa je spoznal, da noben napredek ni mogoč brez politične in gospodarske svobode naroda. Zato ga najdemo že kot mladega dijaka vedno v prvih vrstah odločnih borec za svobodo naroda. To njegovo prepričanje ga je vodilo tudi v odločilni borbi za svobodo narodov — v svetovni vojni — daleč od domovine v vrsto onih, ki so bili pripravljeni za svoje ideale žrtvovati tudi svojo kri. Brez oklevanja je vstopil v vrsto dobrovoljcev, ki so se borili proti avstrijskemu nasilju. Preko daljne Rusije ga je pripeljala usoda v Srbijo, kjer je okusil v srbskih vojnih vrstah vse trpljenje mučeniške poti preko albanske Golgote. Ni pa bila vojna končana, ko ga je čakalo novo, mogoče še napornejše delo v tedanjem »Jugoslovanskem odboru«. Krvavo orožje je zamenjal z orožjem duha in s svojo zgovorno, prepričevalno besedo in s svojo bistro dalekovidnostjo je pomagal polagati temelje našemu narodnemu osvobojenju in zedinjenju.

Po svojem povratku v osvobojeno domovino se je z vso vnetostjo posvetil javnemu delu doma. Tedanje razmere za tako delo niso bile posebno vabljive, a dr. Marušič se s svojo bogato življenjsko izkušnjo ni ustrašil nobenega napora. Kot dober Slovenec je vse svoje moči zastavil v blagor naše skupne domovine Jugoslavije, v kateri je spoznal edino jamstvo za neoviran razvoj vseh naših narodnih sil, torej tudi za razvoj in napredek slovenskega kmetijskega življa. Kot javni delavec pa nikdar ni iskal

sebe ali svojih osebnih koristi, ampak je vedno odločno stal na braniku za poštenje in moralo v javnem življenju in značilno zanj je njegovo dosledno delovanje za pravice »malega človeka«, ki je našel v njem vedno iskrenega zagovornika.

Tudi na sedanjem svojem odličnem položaju, kamor ga je postavila modrost pokojnega viteškega kralja-zedinitelja, naš ban nikdar ni zatajil svojega kmetijskega rodu. Kakor v vsaki poštenu kmetijski hiši, tako so tudi njegova vrata odprta vsem slojem ljudstva brez izjeme in na tisoče jih je, ki so našli v njem svojega pravičnega, človeškega zaščitnika in podpornika v svojih vsakdanjih stiskah. Za vsakega, kdor se je obrnil nanj, najde dobro in prijazno besedo, in če more, tudi izdatno gmotno pomoč. Ozko-srčne pristranosti njegov plemeniti značaj ne pozna, visoko pa dviga prapor pravičnosti in vsaka krivica mu je tuja; torej na celi črti pravi naš kmetijski človek, naš kmetijski ban.

Predaleč bi zašli, če bi hoteli naštevati podrobno, kaj je storil za svojo ožjo domovino v

razmeroma kratki dobi svojega bano-vanja.

Casi, odkar vodi on usodo naše ožje domovine, so bili, in so še, težavni in hudi in ravno taka doba zahteva cele moči! Tak mož je bil dr. Marušič. S skrajno omejenimi sredstvi, kakor jih je narekovala splošna gospodarska stiska, je znal s previdnostjo in z globokim razumevanjem narodnih potreb ustvariti dela, s katerimi bo trajno zvezano njegovo ime. In če smo v teh težkih časih sploh še mogli ustvarjati nekaj trajnega, je to nedvomno zaslug našega bana. To čuti in spoznava danes tudi ogromna večina prebivalstva, ki zaupno gleda nanj kakor na svojega očeta, ki ne vlada samo s šibo, če je treba, ampak še bolj z ljubeznijo in s skrbjo za vse!

Zato mu danes, ob njegovi 50 letnici, hvaležno in iskreno kliče ves narod, zlasti pa kmetijski: Naj nam ga ohrani Bog še dolgo, dolgo, domovini v čast in kmetiskemu narodu v ponos!

Ban dr. Drago Marušič je bil rojen 10. decembra l. 1884 v Opatjem selu na Krasu. Ko je dovršil ljudsko šolo doma, so ga poslali v Gorico na gimnazijo, od tam pa je prišel kot visokošollec v Prago, kjer se je njegova narodna odločnost še posebno utrdila, kajti ravno v Pragi so vodili tedaj najostrejši boj proti nemškemu nasilju.

Že v Pragi se je dr. Marušič posebno udeleževal v dijaških društvih, posebno pa v društvu »Jugoslavija«, ki so ga ustanovili skupno slovenski, srbski in bolgarski dijaki. Ne rečemo preveč, če trdimo, da je bil že tukaj položen temelj njegovega jugoslovanskega prepričanja.

Po svojih končanih študijah se je posvetil odvetništvu. Vrnil se je v Gorico, kjer je kot odvetniški pripravnik v pisarni sedanjega ljubljanskega župana dr. Puca začel takoj razvijati živahno delavnost pri vseh narodnih društvih. Njegovo delovanje pa je nenadoma pretrgala svetovna vojna, ki ga je zanesla na bojne poljane v Galicijo. Kmalu pa so Goričani dobili poročilo, da se nahaja dr. Marušič v ruskem vojnem ujetništvu.

V Rusiji se je med slovenskimi častniki že takrat pojavil močan pokret za vstop v zavezniške armade. Dr. Marušič je bil med prvimi, ki so se odločili za vstop v srbsko armado kot dobrovoljec. L. 1915. je prišel v Solun in od tam k srbski armadi, a to baš v onem kritičnem času, ko se je morala srbska armada umakniti pred silo nasprotnika preko Albanije na Krf.

V dobi reorganizacije srbskih čet pa je čakalo dr. Marušiča novo delo. Poslali so ga naj-

prej v Švico, od tam pa je prišel v Pariz in v London, kjer so kmalu spoznali njegove izredne sposobnosti. Zato ga je »Jugoslovanski odbor« poslal v Ameriko, da dela tudi med našimi izseljenci propagando za jugoslovansko stvar. Za to poslanstvo je bil dr. Marušič zlasti zaradi svojega obsežnega jezikovnega znanja kakor ustvarjen.

Po svojem povratku v Evropo je deloval kot generalni tajnik pri reparacijski komisiji v Parizu. Kljub visokemu in uglednemu položaju, ki ga je takrat zavzemal, pa le ni mogel dolgo vzdržati v tujini. Sree ga je vleklo domov in l. 1923. se je odpovedal svojemu mestu in odšel v Ljubljano.

To je bila doba, ko se je pričel širiti pri nas odločen kmetijski pokret za združitev kmetov v enotni kmetijski organizaciji. Kot pravi kmetijski sin se je dr. Marušič takoj pridružil temu pokretu in se kot član načelstva bivše »Samostojne kmetijske stranke« odlično udeleževal v vseh njenih političnih in gospodarskih organizacijah.

Dne 4. decembra l. 1930. je bil pozvan za bana Dravske banovine in 10. decembra istega leta je prevzel svoje novo mesto. V svojem nagovoru na podrejeno mu uradništvo je takrat jedrnat povedal, kaj hoče:

Sloga jači — nesloga tlači!

Vsakdanja življenska praksa nam kaže, da je v takih razmerah, v kakršnih živimo danes, vsako cepljenje delovnih sil skrajno škodljivo zlasti v gospodarstvu. Moč je samo v organizirani skupnosti in v združevanju. Kjer tega ni, ne more biti gospodarskega napredka.

To pravilo upoštevajo vsi vodilni gospodarji: velebanke se družijo v še večje organizacije, družijo se industrija ali pa celo po več industrij v velike gospodarske edinice (karteli, trusti). Edino kmetje — vsaj pri nas — še nočejo ali pa ne morejo razumeti važnosti združevanja.

Pri nas imamo jako staro kmetijsko-strokovno ustanovo »Kmetijsko družbo«, ki je matica vseh kmetijskih strokovnih društev in ustanov in je kot taka tudi največ storila za slovenskega kmeta. Naše »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« in »Čebelarstvo društvo« sta pač le mladiki, ki sta pognali iz svoje stare korenine »Kmetijske družbe«.

A tudi druge kmetijske ustanove so vse razcepljene, čeprav so v glavnem in v svojem jedru vse kmetijske. Le pogledmo naše kmetijske kreditne zadruge: mi imamo »Zadružno zvezo«, imamo »Zvezo slovenskih zadrug« itd. Tudi živinorejskih in selekcijskih zadrug imamo dovolj. Vprašanje pa je: Ali je to cepljenje potrebno? Ali ne trdijo vse zadruge, da jim je edini cilj koristiti kmetu? Če pa je temu tako, zakaj svoje sile s cepljenjem samo zmanjšujemo in uničujemo, namesto da bi se združili v enotno kmetijsko organizacijo?

Razcepljenosti pa smo največ po krivdi naše stare politične miselnosti. Z besedami »smo« pač ali »so« pač govorili, da ustanavljajo zadruge »za kmetec«, dejanja pa kažejo, da »so« jih ustanavljali za — politično gospodo! To je žalibog bridka resnica, njenih žalostnih posledic pa danes ne čuti politična gospoda, ampak samo kmet! Ko je bilo med ljudmi še dosti denarja, je že še nekako šlo, toda dandanes posameznik že komaj zmaguje stroške (članarino itd.) za eno društvo, prav težko pa za 10 društev in za 10 njihovih glasil!

Zato pa smatram kot kmet, da je dandanes bolj kot kdaj potrebno, da vse svoje sile združimo kot kmetje. Kmetiska društva, kmetiske ustanove in kmetiske zadruge naj postanejo zopet enotna organizacijska celota, kjer naj odločujejo kmetje sami, ne pa politična gospoda! »Kmetijska družba« itd. izdajajo res svoja glasila, kjer nas strokovno poučujejo, toda važnejše

»... Železna disciplina in brezkompromisna objektivnost se pri dobri in poštenu upravi razumeta sama po sebi. Državni uradnik, kateremu pri njegovem poslovanju ne služi kot podlaga izključno le poštenje, zakon in državni ter splošni interes, in ki se da zavesti od interesov posameznikov ali skupin, zlorablja svojo moč in zaupanje, ki mu je poverjeno.

... Vedno moramo imeti pred očmi in gojiti vse panoge narodnega gospodarstva, toda zavedati se moramo, da sta glavna stebra naše domovine kmet in delavec. Zato moramo posebno brigo posvetiti našemu kmetu in delavcu, kot glavnim produktivnim silam narodnega gospodarstva...

Moj cilj je ustvariti iz Dravske banovine pokrajino, ki bo vzor vsem drugim, ponos naše države in pravi biser v svetli jugoslovanski kroni...

Ljubezen do domovine pa zahteva tudi bratsko ljubezen, strpnost in medsebojno spoštovanje. Nad vsem tem pa mora biti nesebično in pošteno delo, katere mora temeljiti na etičnih načelih, kajti edino ta morejo donesti trajen uspeh.

Teh svojih vodilnih idej naš ban ni nikdar zatajil in ravno zato si je po pravici pridobil najbolj častni naslov, kar ga more dati narod, naslov »kmetiskega bana«. To bo tudi ostal!

kot strokovni pouk se mi zdi danes vnovčevanje kmetijskih pridelkov, s čimer se pa peča samo »Kmetijska družba«.

Skrajni čas je tudi, da se združijo vse revizijske zadružne zveze v enoto, kjer ne bodo odločali kakšni posebni »politični« vidiki, ampak bo odločala samo gola in čista kmetiska korist.

In naše »kmetisko« časopisje? Kaj naj rečemo o tem?

To je kar žalostno poglavje. Pri nas ga menda ni lista, ki bi ne hotel biti »kmetisk«, če ne drugače, pa vsaj za časa volitev. Toda samo zato, ker objavi ta ali oni list včasih kakšen kmetijsko-strokovni članek (o gnojenju itd.), še nikakor ni »kmetisk«, in praksa kaže, da je pri večini naših slovenskih listov »skrb za kmetec« samo krinka, ki naj pomaga uveljavljati politične interese razne politične gospode, ki pa nimajo s »skrbjo za kmetec« nič, ampak že prav nič opraviti! Edini slovenski list, ki je vedno neustrašeno zagovarjal samo kmetiske pravice in ki ni odvisen od nobenih bank, je »Kmetijski list«, kjer tudi vsak kmet lahko svobodno pove, kaj ga boli, brez ozira na to, ali je to »politični gospod« všeč ali pa ne!

Združimo torej svoje sile vsepovsod, pred vsem pa berimo, naročimo in širimo naš »Kmetijski list«!

Križnar Tomaž.

Kmetje in obrtniki

V soboto 1. decembra se je pričel v Ljubljani »Obrtniški teden«. To je prireditev našega domačega obrtništva, ki ima namen, pokazati našemu domačemu, pa tudi tujemu svetu, kaj znajo in kaj premorejo slovenski obrtniki s svojim delom in da prav nič ne zaostajajo naši domači obrtniki za tujimi.

Na otvoritvenem zborovanju je govoril tudi ban dr. Drago Marušič, ki je naglašal zlasti tesno gospodarsko povezanost med kmeti in obrtniki; ta dva stanova sta najtrdnjša temelja vsega našega gospodarstva.

Kdor pozna zgodovino našega gospodarstva, ta vé, da se je obrt razvila iz kmetijstva in da je obrt pravzaprav »kmetiska hčerka«. Prvi poljedelci so obdelovali zemljo na zelo priprost način z orodjem, ki so si ga sami napravljali:

prvi poljedelci so bili tudi prvi obrtniki; sicer še nerodni, ampak vendar. Polagoma pa se je v kmetijskih družinah le pojavil tu in tam domač sin, ki se je pričel baviti samo z izdelovanjem in popraviljanjem doma potrebnega orodja — delo se je začelo deliti v čisto kmetisko in v čisto obrtno delo. Tako sta se iz enega stanu, iz kmetiskega, razvila dva sorodna stanova, ki sta pa ostala še do danes tesno navezana drug na drugega: kmet in obrtnik.

Nadaljnji gospodarski razvoj pa je imel za posledico zopet novo delitev dela. Kmetje so se začeli deliti po vrsti svoje zemlje v živinorejce in v pridelovalce žita, obrtniki pa po predmetih, ki so jih izdelovali: v kolarje, kovače, mizarje, zidarje itd. Ko pa je blagostanje narastlo, niso ljudje bili zadovoljni samo s potrebnimi rečmi, ampak so si zaželeli tudi lepih izdelkov, in tako je iz »navadne« obrti nastala umetnostna obrt, ki izdeluje nam potrebne izdelke tudi v lepi in prikupni obliki.

Nekaj čisto naravnega je torej, da se v naših kmetijskih rodovinah še danes izvršuje stara navada, da se otroci, ki ne morejo ostati na domačiji kot gospodarji, posvete rokodelstvu, in si s svojim delom ustvarjajo nove domove, od katerih se podeduje obrt od očeta na sina kakor kmetija.

Moderna tehnika s svojo industrijo pa je začela te trdne temelje našega narodnega organizma prav močno majati in je marsikatero obrtno panogo res že skoraj uničila. Ni pa mogoče obrti uničiti popolnoma, kajti tudi najboljše stroj ne more napraviti tega, kar zmoreda dober razum in spretna človeška roka. Treba je le stroj postaviti v službo obrti, in obrt bo zopet zmagovita.

Za nas pa ima krepka domača obrt še svoj poseben pomen. Med nami se namreč vedno bolj širi spoznanje, da nam vsa »politična« in »jezikovna« svoboda nič ne pomaga, dokler smo gospodarsko odvisni od tujega kapitala! Zato pa moramo zastaviti vse svoje sile v to, da se osvobodimo v svoji narodni državi tudi gospodarsko, a to bo mogoče le tedaj, če bosta vse naše življenske potrebe krila: domač kmet in domač obrtnik!

Za svobodo prepričanja

Pretekli teden je prišlo v Pragi do hudih pouličnih spopadov med Čehi in Nemci zaradi neke zadeve na nemškem vseučilišču v Pragi.

Ti spopadi pa so dali 66 najuglednejšim češkim pisateljem povod, da so podpisali in objavili poseben proglas, kjer pravijo med drugim:

»Mi podpisani češki pisatelji obsojamo dogodke, ki so se odigravali na praških ulicah in obsojamo nasilje proti ljudem, ki so druge narodnosti, vere ali drugega političnega prepričanja.

Mi pozivamo vso javnost na odpor proti napadom organiziranih fašistov na svobodo duha; posebno pa obsojamo napade na kulturne ustanove.«

Važno opozorilo!

Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo sledeče opozorilo na podrejene oblasti:

»Ob tragični smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja posamezne občine in društva sklepajo o postavljanju spomenika velikemu pokojniku. Umetniški spomeniki, dostojni velikega kralja, mnogo stanejo ter jih ni mogoče postaviti s skromnimi sredstvi posameznih korporacij in občin, ampak je to mogoče storiti le s skupnimi sredstvi nacije. Dokler se to vprašanje, dati splošno priznanje in hvaležnost kralju Zedinitelju, ne uredi v smislu splošne akcije za zbiranje potrebnih sredstev, da se z njimi postavi spomenik nacije, poskrbite, da se s posameznimi sklepi o postavljanju spomenika počaka!«

Zahteve našega zadružništva

V Zagrebu je te dni zborovala >Glavna zadružna zveza<, v kateri so včlanjene skoro vse zadruge v naši državi.

Po obširni razpravi o vseh gospodarskih, zlasti še zadružnih vprašanjih, so sprejeli zborovalci sledečo resolucijo:

1. Uredba o zaščiti kmeta od 3. avgusta letos stvarno ni prinesla popolne in končne rešitve vprašanja razdolžitve kmeta. Razdolžitev kmeta mora upoštevati interese dolžnika in upnika in se da izvesti samo na tej podlagi:

Dolgoročno odplačevanje vsaj na 25 let, minimalna amortizacijska vsota ne sme biti višja kot 5% in zadružnim ustanovam ter upnikom se morajo dati potrebna nova sredstva.

Naše zadružništvo je v zadnjih 6 letih znatno napredovalo. Značilno je, da je bil dvig največji pri produktivnih zadrukah, posebno kmetijskih. Med tem pa se ni moglo v isti meri razviti denarno poslovanje, poslovanje pri predelavi in vnovčevanju proizvodov, ker naše zadružništvo nima dovolj sredstev. Zato bi bilo potrebno, da državne in privilegirane denarne ustanove, v prvi vrsti Narodna banka in Privil. agrarna banka, usmerijo svojo kreditno politiko v večje kreditiranje zadružništva. Poleg tega je treba v proračunih kmetijskega ministrstva, trgovine in industrije ter socialne politike v vseh banovinskih proračunih zagotoviti vsako leto odgovarjajoče zneske za podpore zadrugam in zvezam za produktivne svrhe. Potrebno je, da država in banovine vsako leto v svojih proračunih zagotovijo zadružništvu tudi podpore za zadružne revizije in tečaje. Končno je potrebno, da se pravilnik o porabi fonda za pomoč zadružništvu in znižanje obrestne mere izpremeni tako, da se ta fond, dotiran z dividendo državnih delnic Priv. agrarne banke, nameni podpori vsega našega zadružništva, kar doslej ni bilo.

Izenačenje zakonodaje v naši državi doslej še ni izvedeno na zadružnem področju. Zato je potrebno, da se čimprej izda

enoten zadružni zakon,

ki pa mora biti tak, da omogoči svoboden razvoj našega zadružništva na vseh poljih zadružne delavnosti.

Gospodarske zadruge niso trgovska podjetja, ki delajo za dobiček, ampak ustanove, ki služijo medsebojni podpori gospodarsko in socialno šibkejših družabnih slojev. Ker služijo ne sebičnim, temveč ciljem splošnega interesa, morajo zato vse zadruge uživati ugodnosti, davčne, taksne in poštne. Zaradi tega je potrebno, da se ukine člen 11 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, ker ta določa izgubo oprostitve državnega davka, katero so uživale doslej zadruge. Če se ne da ukiniti ta zakonski predpis, ga je treba vsaj izpremeniti, da prodaja luksuznih predmetov, za katere se plača luksuzni davek, ne privede izgub osvoboditve družbenega davka, kar je važno za proizvodne in prodajne zadruge. Poleg tega je potrebno, da kmetijsko ministrstvo izda spisek luksuznih predmetov z ozirom na zadruge. To je treba napraviti še pred koncem tekočega leta. Nadalje naj se izpremeni zakon o skupnem davku na poslovni promet, tako da ga ne plačujejo gospodarske zadruge, kot ga ne plačujejo sami kmetje.

Gospodarskih zadrug ne gre primerjati s trgovskimi in obrtnimi obrati, kot to dela obrtni zakon ali kakor to izvirja iz tolmačenj, ki jih omogoča ta zakon zaradi svoje nejasnosti. Potrebno je izpremeniti obrtni zakon v tem smislu, da se njegovi predpisi z ozirom na gospodarske zadruge dovedejo v sklad z naravo samih zadrug, če se že zadruge ne morejo izločiti iz obrtnega zakona. V novi zadružni zakon pa je vnesti vse odredbe, ki naj veljajo samo za zadruge. Izpremenjeni obrtni zakon ne bi smel zadrug smatrati za trgovske obrate, ki se bavijo s prodajanjem in kupovanjem. Poleg tega se kreditne zadruge, posebno pa kmetijske kredit-

ne zadruge, ne smejo smatrati za bančne obrte v smislu obrtnega zakona, pa se od njih ne bi smela zahtevati niti kavcija, ker bi bilo pod temi pogoji nemogoče snovanje novih kreditnih zadrug, posebno kmetijskokreditnih, ker bi kavcija večinoma znašala več kot sama glavnica zadruge.

Za pospeševanje kmetijstva in zadružništva je treba, da se omogoči neovirano delo kmetijskih fakultet in veterinarske fakultete z njihovo končno izgraditvijo kot tudi s sredstvi za učiteljsko, preiskovalno in propagandno delo.

Skupščina konstatira z zadovoljstvom, da je

Tudi francoski kmetje se gibljejo

Kakor v vseh evropskih državah tako se tudi v Franciji kmetom ne godi dobro in njihove težave so na las podobne stiskam, ki tlačijo tudi naše kmete.

Francoski kmetje se pritožujejo predvsem zaradi nizkih cen žita, posebno pšenice. Vlada je sicer določila najnižjo ceno, izpod katere se ne sme žito prodajati, toda za to je določila 108 frankov kot najnižjo ceno za cent pšenice, kmetje pa jo morajo prodajati po 60—70 frankov, če hočejo dobiti kakšen denar za obleko ali za davke.

Znano je dalje, da se bori francoska vlada z velikimi težavami, da doseže ravnotežje v državnem proračunu. Zato gleda na vse strani, kje bi se dalo dobiti še kaj novih dohodkov; na znižanje davkov pa sploh ni misliti; najmanj seveda na znižanje davkov, ki jih plačujejo kmetje.

Vse te težave so dale pred nekaj leti ustanovljeni agrarni (kmetijski) stranki v Franciji povod, da je sklicala pretekli teden veliko zborovanje kmetijskih zastopnikov v Pariz, ki se ga je udeležilo nad 10.000 delegatov. Zborovali so v največji pariški dvorani. Zborovanje je poteklo zelo hrupno, kar ni čudno, če pomislimo, da kmetje na eni strani prav dobro čutijo, kaj vse zahteva vlada od njih, na drugi strani pa vidijo, kako silne milijone so požrli razni »pokverjeni element«, ki so vprizorili celo vrsto umazanih afer...

Kot dobri državljani in kot nekdanji vojaki, ki so leta in leta branili Francijo s svojo krvjo, so se hoteli zborovalci tudi zbrati pred spomenikom »neznanega vojaka«. Ta obisk pa je po-

ministrski svet končno veljavno sklenil, da se mora izvršiti sanacija Osrednje zveze hrvatskih kmetijskih zadrug v Zagrebu in da je ban Savske banovine v smislu poverjenega mu mandata po vladi predložil ministrskemu svetu konkretni predlog za izvedbo sanacije te zveze tako, da se izgube pokrijejo s prispevki zadrug banovine in z odpisi državnih terjatev, zveza pa Priv. agr. banki in Narodni banki plača dolg z agrarnimi obveznicami v nominali, katere bo prejela od države za odvzeto zemljo v svrhu agrarne reforme.

Glavna skupščina prosi vlado, da se omenjeni predlog bana Savske banovine čimprej reši v komiteju ministrov, ker stanje zveze in v njej včlanjenih zadrug ne trpi odlašanja.

licija zabranila in vsled tega je prišlo med stariimi kmeti-borci in med policijo do hudih পুলিশni bojov.

Pokret francoskih kmetov je prav zanimiv tudi za nas.

Na Francoskem vodijo namreč vse politično življenje razne stranke — kapitaliste — imamo razne skupine »republikancev« in celo vrsto »socialnih« in »socialističnih« skupin. Vsaka od teh strank obeta osrečiti narod s svojim »programom«, a ne drži se svojih načel nobena stranka dosledno, kajti edini cilj vsake stranke je le to, da pride na ta ali na ta način do oblasti in do moči.

Tega stanja pa so se francoski kmetje naveličali in so uvideli, da jih more rešiti iz njihovega neznosnega stanja samo krepka kmetisko-stanovska organizacija. Ta organizacija sicer še ni posebno močna, toda pri zadnjih pokrajinskih volitvah se je že precej uveljavila in dosegla je tudi nekaj mandatov, kar je znak, da organizacija napreduje in da bo treba z njo že v bližnji bodočnosti prav krepko računati. Kako močne kali je že poglala kmetisko-stanovska zavest med francoskimi kmeti, se vidi tudi na tem, da so na omenjenem zborovanju sprejeli sklep, naj se Francija preuredi v kmetisko-stanovsko državo, kjer bodo tudi kmetje prišli do svoje veljave!

Vidimo torej, kako počasi sicer, a stalno propadajo stare »stranke«, ki nimajo več pravega smisla za moderni razvoj, in se umikajo novim tvorbam, ki niso izumetničene, ampak ki jih poraja vsakdanje življenje kar samo iz sebi!

Naša spomenica izročena

Preteklo sredo popoldne je izročil naš zastopnik v Ženevi glavnemu tajništvu Društva narodov že najavljeno »spomenico«, ki obsega vse podatke glede atentata v Marseille-u, kolikor so jih mogle zbrati naše oblasti.

Spomenica se bavi v glavnem samo s podatki, ki se tičejo Madjarske, in ugotavlja, podprto z dokazi, da so celo z vladne oziroma od vladi blizu stoječe strani dobivali zarotniki-begunci vso moralno, pa tudi gmotno podporo. Spomenica našteva imena madjarskih častnikov, ki so imeli opraviti z raznimi zarotami in atentati na jugoslovanskem ozemlju že pred 9. oktobrom l. 1934.

Spomenica našteva dalje tudi taborišča, kjer so živeli zarotniki in se vežbali in pripravljali za atentate. Takih taborišč našteva »spomenica« 8.

Med zarotniki so bili ljudje vseh slojev: bivši avstro-ogrski častniki, potem razni ljudje zelo obremenjene preteklosti, begunci iz naše države, revni brezposelni in »macedonci«.

Delovanje in početje teh ljudi madjarski vladi ni bilo neznano, kajti ogrska vlada sama to priznava v nekem dopisu na naše zastopstvo v Budimpešti.

Spomenica obsega nadalje dokaze, da so

ogrsko oblasti preskrbovale zarotnikom napačne potne liste in jim dajale tudi denar. Nato našteva spomenica tudi vse korake naše vlade, ki jih je napravila v Budimpešti, da se to zlo zatrdi — a vse je ostalo brez uspeha.

Dolga je pa vrsta zločinskih atentatov na našem ozemlju, ki so bili organizirani na Madjarskem. Naša sodišča so atentatorje, kar so jih prišli, strogo sodila, na razpravah pa so ugotovili nedvoumno, kako in s čegavo pomočjo je prišlo do atentatov.

Ravno tako zadeva Ogrce tudi velik del krivde za zločin v Marseille-u, ki so ga skrbno pripravili na Ogrskem.

O spomenici naše vlade, ki je vzbudila splošno pozornost po vsem svetu, bo Društvo narodov kmalu razpravljalo in takrat utegnejo priti na dan tudi druge, še zanimivejše okolnosti zločina.

VSE NAŠE ZAUPNIKE, ki so prejeli od uprave nabiralne pole za zbiranje novih naročnikov »Kmetškemu listu« prosimo, da iste tekom meseca decembra zanesljivo vrnejo

Srednje-evropski agrarni blok

Med najbistroumnejše voditelje čeških kmeto-skostanovsko (agrarno) organiziranih kmetov spada brez dvoma dr. Milan Hodža. Ta mož je priznan strokovnjak v agrarno-političnih vprašanjih in zato tudi ne-kmetska javnost njegove besede in predloge zasleduje z velikim zanimanjem.

Nedavno je imel dr. Hodža na nekem zborovanju govor, kjer je govoril o srednje-evropskih državah. Te države, ki danes vse od prve do zadnje močno trpe zaradi gospodarske krize, so v prvi vrsti agrarne (kmetske) in zato se njihovo gospodarstvo ne more popraviti prej, dokler se gospodarsko ne združijo v »blok srednjeevropskih agrarnih držav«.

Položaj je danes namreč tak, da dolgujejo srednjeevropske države zapadno-evropskim skoro 300 milijard dinarjev, torej vsoto, ki si je ne moremo niti predstavljati, v denarju jo plačati pa je nemogoče. Edina možnost, da se ta »blok« gospodarsko popravi, bi bila v tem, da pride med njim in zapadnimi državami do sporazuma, da bi zapadne države kupovale vse poljedelske proizvode od bloka, kar bi izvozu Amerike prav nič ne škodovalo, ker je potreba po žitu v Angliji itd. silno velika. Na ta način bi se cene žita, živine itd. lahko znatno dvignile, to pa bi omogočalo bloku zopet nakup industrijskega blaga na zapadu.

Ta načrt je jako dalekosežen, vprašanje pa je, če bo uresničen, dasiravno je njegova izvedba najboljša podlaga za gospodarsko rešitev srednje Evrope.

Diplomatska pot kneza-namestnika Pavla

Knez-namestnik Pavle se je pretekli teden s svojim spremstvom odpeljal v London, kjer se je udeležil velikih svečanosti ob poroki svoje sorodnice grške princezinje Marine s četrtim sinom angleškega kralja vojvodo Kentkim. Za časa svojega bivanja v Londonu je imel dolge politične razgovore z angleškim ministrom za zunanje zadeve Simonom in s predsednikom angleške vlade Mac Donaldom o našem diplomatskem koraku v Zenevi.

Na povratku v domovino se je knez-namestnik ustavil tudi v Parizu, kjer je bil svečano sprejet. Tudi svoje bivanje v Parizu je izkoristil knez Pavle za politične razgovore s francoskim ministrom za zunanje zadeve Lavalom in s predsednikom francoske republike Lebrunom.

Samo 36 ur na teden

Dne 3. decembra je stopil v Italiji v veljavo pravilnik o 36 urnem delovnem času na teden. Ta odredba naj omogoči zaposlitev številnih brezposelnih. Delovni čas na dan znaša po 6 ur; kjer pa morajo delati nepretrgoma, kakor v jeklarnah itd., tam bodo pa delali ne v 3 vrstah po 8, ampak v štirih vrstah po 6 ur. S to uredbo je prizadetih okoli 87.000 podjetij in 1 milijon in 700 tisoč delavcev.

Novi avstrijski parlament

Te dni je imel novi avstrijski (stanovski) parlament svojo prvo sejo. Vsi govorniki so naglašali pri tej priliki, da hoče in mora Avstrija ostati neodvisna država, urejena na stanovsko-katoliški podlagi. Avstrijski kancler pa je v svojem govoru naglašal neomajno prijateljstvo med Avstrijo in Italijo.

Za kontrolo trgovine z orožjem

Vlada Zedinjenih držav je poslala v Evropo svojega zastopnika Wilsona, ki naj se dogovori z državami, kjer se izdeluje največ orožja, glede kontrole izdelovanja in prodaje orožja. Za izvoz orožja naj bi bilo potrebno posebno dovoljenje.

Kmetska mladina

Kmetska mladina in kmetski tisk

Novo leto stoji pred nami in mi že delamo načrte za svoje bodoče delo.

Med načrti, ki jih hočemo uresničiti, skrb za naš kmetski tisk ne sme ostati na zadnjem mestu.

Za naš kmetski tisk smo doslej storili premalo. To nam ni v čast! Zato pa se oprimo dela za naš kmetski tisk s toliko večjo vnamo in gorečnostjo za prihodnje leto!

Po naših kmetskih domovih vidimo vse močnejše časopise, ki niso kmetski, ampak meščanski, gosposki. Ali naj to še nadalje prenašamo? Fantje in dekleta na delo!

Samo v naših vrstah lahko dobimo za naš »Kmetski list« nekaj tisoč naročnikov!

Samo delati bo treba in se gibati.

Če delamo za »Kmetski list«, delamo za sebe! Jože Udovič.

Ljubljanski pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet ima na praznik v soboto, dne 8. t. m. ob pol 9. uri dop. v sejni dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani plenarno sejo vseh društev. Radi važnosti dnevnega reda se morajo seje udeležiti brezpogojno zastopniki vseh v pododboru včlanjenih društev, in sicer naj vsako društvo pošlje poleg svojega običajnega zastopnika tudi zastopnico svojih članic. Prosim točnost!

Predsednik.

Pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet za ptujsko okrožje priredi v soboto, dne 8. decembra 1934 ob pol 8. zvečer v telovadnici mešč. šole v Ormožu dramo Fr. Ks. Meška v 3 dejanjih »Pri Hrastovih«. Vsi prijatelji kmetske mladine vljudno vabljeni.

11. številka »Grude«, ki je v drugi polovici meseca novembra izšla, vzbuja upravičeno veliko zanimanje. Ta številka je posvečena življenju in delovanju prerano umrlega tov. dr. Janžeta Novaka. Številni članki nam prikazujejo pokojnega velikega pokretaša in njegovo delo v številnih organizacijah, tako v dijaških, v predvojnem revolucionarnem »Preporodu«, v Počitniški zvezi, v naših kmetskih organizacijah itd. Lep kos naše pred-, med- in poveljne politično-socialne zgodovine je v teh člankih, zlasti v pogledu na naše dijaško in kmetsko gibanje.

Številka je tudi bogato ilustrirana, priložena pa je tudi celostanska slika dr. Janžeta Novaka. Prav toplo priporočamo to številko zlasti našim kmetskim fantom in dekletom.

Uprava »Grude« nam sporoča, da ima na razpolago še nekaj izvodov tudi za one, ki niso stalni naročniki »Grude«, in sicer po 6 Din komad. Naročila je poslati na upravo »Grude«, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 1.

Uprava »Grude« prosi vse cenj. naročnike, ki dosedaj niso še poravnali naročnine, da to takoj store, ker mora tudi »Gruda« poravnati takoj svoje obveznosti.

Trnava. Tukaj se je poročila gdč. Pavla Šketova z g. Petrom Serdonerjem iz Parizelj. Novoporočencema želimo v zakonskem stanu obilo sreče!

Središče ob Dravi. Naše Društvo kmetskih fantov in deklet je otvorilo 22. oktobra sezono svojih predavanj. Predaval je revizor tov. Rožet o zadružništvu in denarništvu. 28. oktobra pa sta predavala sreski kmetijski referent gosp. Lorčič o sadjarstvu in tov. dr. Rosina o ciljih in nalogah kmetskega pokreta. Vsa ta predavanja so bila tako poučna in zanimiva, da bi zaslužila večje pozornosti od strani občinstva. Tova-

rišem predavateljem na tem mestu najlepša hvala.

Dramatski odsek našega društva si je nadel nalogo, da proslavi 60letnico našega priznanega pisatelja in našega rojaka Fr. Ks. Meška, kar se mu je tudi v polni meri posrečilo. 25. novembra je uprizoril njegovo dramo »Pri Hrastovih«. Uvodoma je izpregovoril o življenju in delovanju Ks. Meška tov. Rudolf Jurjaševič in mu v imenu kmetske mladine želel še mnogo srečnih in plodonosnih let. Za tem so podali naši igralci dramo »Pri Hrastovih« tako dobro, da so želi splošno priznanje publike, ki je napolnila Sokolski dom. Režija igre je bila v rokah tov. Jurjaševiča, ki je zajel vso tragiko te drame kmetskega človeka pravilno, za kar mu gre kakor tudi igralcem priznanje.

Blasnikova „Velika pratika“ za I. 1935 je izšla letos že devetdesetih.

Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Nemčiji, Avstriji, Italiji itd. Ta edino prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnika nasled. v Ljubljani.

Drzen roparski napad sredi Ljubljane

Preteklo soboto zvečer okoli 6. do 7. ure je neznan napadalec potrkal na vrata stanovanja nedavno upokojene sodno-pisarniške uradnice gdč. Kalanove. Uradnica, ki je pravkar prišla iz cerkve, je pričakovala baš tedaj obisk svoje nečakinje in je šla na trkanje odpret. Komaj pa je odklenila vrata, jo je neznan moški z vso silo udaril večkrat po glavi, da se je takoj nezavestna zgrudila na tla.

Nato je neznanec stopil v sobo in vse razmetal iz omar, ker je iskal očitno denar. Staknil je res nekaj gotovine. Ko je svoje delo z veliko naglico opravil, je pobral še vse ključke, kar jih je našel, vrata zaklenil, sam pa jo je odkuril skozi okno na hodnik v pritličju in tako ušel s svojim plenom. Zlatnine pa se ni dotaknil — bržkone je ni opazil v naglici.

Težko ranjena uradnica pa se je polagoma zavedla in je z vso svojo močjo še mogla odpreti z drugim ključem vrata. Prišla je do prvega nadstropja, kjer so ji hišni stanovalci dali prvo pomoč in naglo poklicali zdravnika in obvestili policijo.

Kolikor se je dalo ugotoviti iz pripovedovanja in izjav hišnih stanovalecev, so si v tisti hiši zadnje časi razni mladi in krepki »brezposelniki« kar kljuke podajali in zato je prav verjetno, da je kakšen tak »brezposelnik« prav natanko pregledal položaj; nato pa izvršil svoj zločin. Pod krinko »brezposelnosti« se namreč dandanes skriva cela kopica roparjev, tatov in podobne svojati, proti kateri pa oblastva žal ne kažejo prevelike strogosti!

Dandanes se vedno bolj kaže, da je »skrb za brezposelnike« itd. v resnici le največja potuha za ljudi, ki so imetju in življenju drugih silno nevarni in zato bo treba ne samo v mestih, ampak tudi na deželi napeti proti takim elementom nekoliko drugačne strune! To je zlo, ki ga mora pomagati vsa javnost brezpogojno zatreti! Kdor je res revež, ta naj si poišče svojo podporo tam, kjer je doma, klativitezi pa ne zaslužijo nobenih ozirov in usmiljenja že celo ne!

Najnovejši napad v sredi Ljubljane nas uči, da ne odpiramo vrat nikomur, kogar dobro ne poznamo, in da se zavarujemo proti morebitnim napadom z vsemi sredstvi! Beseda »brezposelnik« naj nikogar ne moti; za prave brezposelne reveže že skrbe pristojne oblasti, sodrgo pa, ki se pod to krinko skriva, je treba brez usmiljenja zatreti, če nočemo, da se naša dežela ne izpremeni v domovino roparjev in nasilnih tatov.

Novice

Položnice

V današnje številke »Kmetškega lista« smo priložili poštne položnice vsem cenjenim naročnikom s prošnjo, da bi se jih poslužili ter čimprej poravnali naročnino za leto 1935., ki znaša kakor doslej samo 30 dinarjev za celo leto.

Zaradi izgubljenega tisočaka si je hotel zeti življenje 22 letni mesarski pomočnik Ivo Požgaj iz strahu pred gospodarjem. Popil je večjo množino lizola, a so ga še pravočasno rešili.

Živo so pokopali neko ženo iz vasi Goričanovec blizu Krapine. Na mrtvaškem odru je žena ležala 41 ur. Ker so jo pokopali že proti večeru, grobar groba ni popolnoma zasul. Kmalu pa je slišal grobar neko zamolklo razbijanje. Obvestil je župnika in komisija je odredila, da grob odpro. V odprti krsti so našli ženo vso okrvavljeno, zdravnik pa je ugotovil, da je bila živa zakopana, pa se je v rakvi zadušila.

V duševni zmedenosti se je ustrelil v Subotici neki železniški uradnik, ki je živel v domišljiji, da ga preganja neki zamorec.

Utonil je pretekli torek v Cerkniškem jezeru učenec 3. razreda Lojze Mestek. Jezero je zamrznilo, otroci pa so se šli drsat. Dva dečka so se rešili, Mestek je pa v mrzli vodi utonil.

Nad 7 milijonov dinarjev posojil so vknjižili meseca novembra na posestva v Ljubljani in okolici.

Tatinska tolpa v Radizelu. V radizelskih gorah se udeležuje zadnje čase tatinska tolpa, ki je oplenila nekaj vinogradniških dvorcev. Posebno škodo so napravili v vili Mariborčana Huberta Lukmana, ki so jo čisto izpraznili ter odnesli celo vso posteljnino.

Iglo pogoltnila. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 22 letno Nežo Irgolič. Dekle je slučajno pogoltnilo iglo, ki jo bodo morali spraviti iz želodca s pomočjo noža.

Pomen novega mostu pri Pančevu. O novem velikem mostu preko Donave pri Pančevu-Beogradu smo že večkrat poročali. Kako velik pomen ima ta most za mednarodni promet, se vidi iz tega, da bo ekspresni vlak, ki je vozil doslej iz Pariza preko Budimpešte in Subotice v Bukarešt, vozil sedaj preko Beograda in Pančeva, s čimer bo potovanje iz Pariza v Bukarešt skrajšano za nekaj ur.

Kmečki magazin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet!

Kathreiner Kneippova sladna kava je s svojo kakovostjo in izdatnostjo nenadkriljiva! Pazite na tovarniški znak!

Požar pri Novem mestu. V mali vasi Rago-vo pri Novem mestu sta pogorela v nedeljo dva kozolca, polna sena in drugih pridelkov. Gasilci iz Novega mesta in drugih bližnjih krajev so ogenj le s težavo pogasili. Škode je za 20.000 dinarjev.

Državni praznik 1. decembra so po celi državi proslavili z domoljubnimi prireditvami.

Novorojenček v vodi. Pretekli teden so našli ljudje ob bregu Ljubljane pri Štepanji vasi trupelce novorojenčka. Preiskava je dognala, da je bilo dete kmalu po rojstvu zadušeno.

Konji so pohodili te dni 38letno posestnico Marijo Cundrovo iz Jarš pri Domžalah, ko jim je nastiljala. Žena je hudo poškodovana, da je morala v bolnišnico.

rabi le
terpentinovo milo
Zlatorog

Strašna železniška nesreča v Bosni. Na industrijski železnici nekega velikega lesnega podjetja pri Banjaluki je zavozil pretekli teden cel vlak v globok prepad; sprevodnika Kukovića so potegnili izpod ruševin že mrtvega, njegov tovariš Ožegović pa je bil smrtno nevarno ranjen.

22 ur živ pokopan je bil v bližini Koprivnice delavec Ivan Zgornik. Kopali so 24 metrov globok vodnjak. Na Zgornika pa je nenadoma padla težka deska, za desko pa se je vsul nanj močan plaz zemlje. Predno so delavca rešili iz njegovega mučnega položaja, je trajalo 22 ur.

V Dravinji je utonil pretekli teden pri Majšperku 33letni tovarniški delavec Rudolf Wiegele. Pri padcu v vodo si je poškodoval glavo in se ni mogel več rešiti.

Ljubljana v številkah. Po podatkih mestnega statističnega urada so v Ljubljani sezidali od l. 1919. pa do konca lanskega leta 722 pritličnih hiš v vrednosti 71 in pol milijona dinarjev, 540 enonadstropnih hiš (175 milijonov), 25 dvonadstropnih hiš (30 milijonov), 41 trinadstropnih (102 milijona), 8 štirinadstropnih (30 in pol milijona) in 11 pet- in večnadstropnih v vrednosti 47 milijonov dinarjev. Torej je veljalo 1781 novih hiš, ki imajo 3422 stanovanj, okroglo pol milijarde dinarjev, tako da je veljalo vsako stanovanje povprečno 100.000 Din.

Požar na Kočevskem. V Svetlem potoku pri Kočevju sta pogorela pretekli teden 2 skednja, kjer je bilo shranjenega za 35.000 Din raznega blaga, največ sena. Gasilci niso mogli rešiti ničesar, ker se je ogenj prehitro širil.

Z vlaka je skočil blizu Trbovelj brezposelni delavec Slavko Župančič. Na svojem povratku z Zidanega mosta je postajo Trbovlje »zaspal«, zato pa je skočil pri prvi čuvajnici z vlaka, a pri skoku se je nevarno pobil.

Nevarnega pustolovca je prišla te dni ljubljanska policija. Je to neki Armando P., ki je pobegnil iz Trsta v Ljubljano, ker so ga doma zasledovali zaradi raznih sleparij. V lahkoverni Ljubljani pa je prav kmalu našel nekaj novih žrtev.

Potres. V noči od četrta na petek preteklega tedna so čutili ljudje okoli treh zjutraj precej močan potresni sunek. Potresa pa niso čutili samo v Ljubljani in v Sloveniji, ampak tudi v Zagrebu in Beogradu. Čutili so ga pa tudi v več mestih v Italiji. Škode ni napravil potres nobene.

Ustreljen na meji. Pretekli torek je naš obmejni stražnik moral v silobranu streljati na nekega cigana, ki je prekoratil našo mejo pri vasi Mrtvarjevci. Stražnik je klical »stoj«, a ker se cigan ni ustavil, ampak se celo z nožem spravil nad stražnika, je ta moral rabiti orožje.

Gospodarstvo

Kako konzerviramo mleko?

(Odgovor g. Franju Pavlici.)

»Kmetški list« št. 48 z dne 28. novembra t. l. je prinesel nekatere opazke k mojemu članku: »Kako konzerviramo mleko?« Ker pa so trditve g. Franja Pavlice, mlekarskega referenta kr. banske uprave, že osnovno docela zgrešene in zavajajo našega kmetovalca na napačno pot, si usojam g. Fr. Pavlici tudi odgovoriti. Predvsem bi hotel g. banovinskega referenta opozoriti, da nima pravice si jemati monopol na slovensko mlekarstvo in z visokega položaja dajati napačne smernice in izrekat neupravičene žalitve za ljudi, ki hočejo le dobro našemu kmetijstvu. Predno preidem na strogo strokovno razlago, bi priporočal g. referentu, da prečita tozadevno literaturo, ki objektivno zavrača vse njegove iznešene trditve (Prof. Rippl: Vorlesungen über theoretische Mykrobiologie; Loehnis: Vorlesungen über landwirtschaftliche Mykrobiologie; Fuhrmann: Vorlesungen über technische Mykrobiologie; Dr. W. Kirchner: Handbuch der Milchwirtschaft; Dr. W. Fleischmann: Lehrbuch der Milchwirtschaft; Klein: Erfolgreiche Milchwirtschaft; Peter: Milchwirtschaftliche Betriebslehre; Krafft-Falke: Tierzuchtlehre itd.). V slučaju pa, da g. banovinski referent vsega tega, t. j. vsaj glavne literature ni čital, odnosno ni imel časa čitati, mu jo lahko priskrbim za poglobitev njegovega mikrobiološkega in mlekarskega znanja.

Pred vsem moramo konstatirati, da nisem zamenjal mleka s sadjem, temveč prav dobro razlikujem mleko od sadja in si nisem nikdar do-

mišljeval, da bi nadkrilil Pasteurja; zdi se mi pa, da živi g. referent v tej domišljiji in hoče postaviti slovensko mlekarstvo na svojo, popolnoma novo in nikjer znano osnovo. Teoretsko in praktično je namreč dognano, da konzerviramo mleko s pomočjo fizikalnih in kemijskih sredstev (salicil, soda, formalin, vodikov superoksid in natrijev benzoat). V praksi uporabljamo sodo in to radi tega, ker uničuje kislino v nakislem mleku; mleko postane na ta način sveže in se ne more zasiriti. Ker pa se nahajata v mleku *Bacillus subtilis* in *mesentericus*, se lahko zgodi, da se bacili (omenjeni) po preteku nekoliko ur razmnožujejo in mleko se končno vendar zasuši. Vodikov peroksid razkrajja (raztepa, raztaplja) mleko in osvobodi kisik, ki uničuje mikrobo in istočasno vpliva na beljakovine; kisik izločuje kazein, ki se vsede na dno kot gosča. Natrijev benzoat je dobro sredstvo, ki se v organizmu razkrajja v hipurno kislino — in ta ni škodljiva.

Kar se pa tiče pasterizacije (fizikalno sredstvo), bi g. referenta opozoril, da splošno in povsod razlikujemo dvojno pasterizacijo in sicer visoko in nizko. Visoka pasterizacija je ogrevanje mleka na 70°—85° C, in to samo ½ do 1 minuto. Pri visoki pasterizaciji so uničene vse vegetativne forme mikrobov, skoraj vsi enzimi in vitamini in pojavljajo se kemijske spremembe na sladkorju, kazeinu in masti. Takega mleka ne smemo uporabljati za otroke, ker nima vitaminov in enzimov. Na Danskem, kjer so nekaj časa izvajali visoko pasterizacijo, se je širila radi pomanjkanja vitaminov tuberkuloza med otroki; v nekaterih državah so visoko pasterizacijo radi tega prepovedali.

Pri nizki pasterizaciji (63° C—½ ure) osta-

ne mleko kemijski nespremenjeno, ohranjeni so vsi vitamini in euzimi, razen vitamina C. Da bi pa se naknadno nadoknadila izguba vitamina C, dodajo (n. pr. v Ameriki) mleku nekaj sadnega soka (oranža, citróna itd.).

Lado Jerše.

★

Gospodarska konferenca v Šmarju. Sreski odbor JNS za srez Šmarje sklicuje za soboto 8. decembra t. l. ob pol 9. uri zjutraj v prostore g. Habjana v Teharju gospodarsko konferenco, na kateri se bo zlasti razpravljalo vprašanje davčne prakse in vnovčevanja kmetijskih pridelkov. Davkoplačevalci, ki smatrajo, da so pretirano ali celo krivično obdačeni, naj pridejo na konferenco, kjer bo g. sreski narodni poslanec prevzemal potrebne podatke. Konferenca je namenjena zlasti občinam rogaškega in šmarskega sodnega okraja. — Po konferenci bo seja širšega sreskega odbora JNS.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu bo dne 10. decembra t. l. od 8. do 12. ter od 14. do 17. enodnevni kletarski tečaj s teoretičnimi predavanji in praktičnimi demonstracijami. Vinogradniki in gostilničarji vabljeni.

Ivanjkovec. Tukajšnja vinarska zadruga priredi svoj 10. vinski sejem dne 3. januarja 1935. Ta prireditel je tako pri producentih, kakor pri interesentih izredno priljubljena in se je vzdržala skozi 10 let.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA GREGORČIČEVA 4.23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

A. S. Rokovnjaška osveta

(Nadaljevanje.)

IV. poglavje.

Čez dolgih osem let se bova vidla spet!

Koderkoli je hodil potrži Eržen, povsod je izpraševal po izginuli hčeri in Janezu, a živ krst mu ni vedel povedati nič jasnega. »Božji vólek« sploh ni imel miru pred njim. Mož ga je nadlegoval zdaj z obljubami, zdaj z grožnjami, oboje pa je ostalo brez uspeha. Celo nasprotno je s takim ravnanjem dosegel Eržen. Berač se mu je še rogal, češ:

»Saj veš, da je Janez rokovnjač. Kar k njemu stopi, ti bo že povedal, kako in kaj!«

Potrtemu kmetu ni kazalo nič drugega nego molčati. Uvidel je, da je ves trud zaman, nikakor pa se ni mogel iznebiti očitka, da je samo njegova lastna trmasta prevzetnost pahnila v nesrečo hčerko, mladeniča in končno še njega samega. Začel je kar vidno siveti in ljudje so si šepetali, da so ga že marsikdaj zalotili objozanega.

Prav tiste dni so prihrumeli v deželo Francozje. Avstrijci so bili povsod tepeni in so morali skleniti zanje vsekakor sramoten mir. Umakniti so se morali iz marsikatero pokrajine, pa tudi iz naše domovine. Ljudstvo je bilo Francozov veselo. Pri novih gospodarjih se mu je v vsakem oziru godilo dokaj boljše in jih je bilo zato le prav malo, ki bi žalovali za Avstrijci.

Domača trgovina
pri
Češniku
Ljubljana - Lingarjeva ulica
kupite poceni in dobro vse vaše zimске potrebnosti in sicer:

Perilni flanel porhat	od Din 6.50	naprej
Perilni porhat za obleke	" 10. —	"
Perilni žamet za obleke	" 20. —	"
Pliš, žamet za jopce in plašče	" 70. —	"
Blago za kostime in obleke, 120 cm široko	" 25. —	"
Flanelaste rjuhe	" 30. —	"
Ogrinjalke, plete, šerpe, svilnate, volnene in žametaste rute.		

Velika zaloga za moške obleke, suknje in pelerine!

Poštenost podjetja je znana!

Razno

Naša telesna vzgoja

Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je izdalo zanimivo statistiko vseh organizacij in ustanov, ki spadajo v njegovo področje. Iz te statistike posnemamo:

1. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije ima 25 žup z 927 društvi in 1292 četami. Članov šteje: telovadcev 28.263, naraščaja 18.273, dečkov 45.790, telovadkinj 6036, ženskega naraščaja 9105, deklic 39.225, netelovadcev šteje 112.627.

2. Gasilska zveza Jugoslavije: 9 zajednic, 105 žup, 2220 gasilskih čet. Izvršujočih članov 66.227, podpornih članov 56.479, skupaj 122.706. Gasilskih domov je 699, skupno premoženje znaša 109.500.000 Din.

Na vasovanjih so fantje uganili marsikako veselo in okroglo. Posebno se je njih zbadljivi posmeh obračal proti nekdanji posvetni in duhovski gosposki. Erženov hlapec Jernej je pravil:

»Oh, kadar naš fajmošter po litanijah morajo moliti za cesarja Napoleona, se jim vselej zatakne, tako jim je hudo. Prav res sem jih že videl, ko so imeli solzne oči. Seve, kako neki ne bi bili žalostni! Ko smo jim pod Avstrijci hodili delat tlako, so nam vsako opoldne izkazali veliko dobroto, ker so nam poslali trhlenega fižola za kosilo. No, pa ti pride tale francoski cesar, odpravi tlako in tako onemogoči blagemu duhovnemu gospodu izvrševanje takih dobrih del! Kdo bi potlej ne bil žalosten, ali ne?«

Med drugimi novostmi za časa francoske oblasti je prišlo k ram tudi sklepanje civilnih porok. To je bilo zlasti mladini na moč po volji. Jernej je tudi o tem vedel povedati, češ:

»Fantje, to je pa nekaj za nas!«

Pravil je, kako bo zdaj imenitno. Kdor si izbere žensko, mu ne bo treba dosti sitnariti okoli. Kar k »rihtarju« (županu) je bo odpeljal, pa ju ta poveže in bosta koj »dedec in babac. In zlasti za ženine je to važno. Rihtar da namreč pri poroki takle opomin:

»In nomine patre, vzem' jo na kvatre, če boljše dobiš, pa to zapustiš —«

Šment, bodo zdaj mlade drugače ponižne in ubogljive kakor so bile nekoč! Ej, jim je pa že Napoleon pristrigel jezičke!

Stara Drnulja je večkrat karala Jerneja, ko je tako čeljustal, a fant se ni dal ugnati, češ:

3. Strelska zveza kraljevine Jugoslavije: 49 okrožij s 1614 strelskimi družinami. Rednih članov 57.745, izrednih 1632, ustanovnih članov 58, dobrotnikov 10, skupaj 59.445 članov. Statistika izkazuje 165 strelšč, 24 strelskih domov, 403 nastavljenec.

4. Zveza sportnih zvez kraljevine Jugoslavije: 13 samostojnih zvez, 38 podzvez, 965 klubov. Aktivnih sportnikov: 37.558 moških, 4047 ženskih, podpornih članov: 70.198 moških, 2232 ženskih, skupaj 114.035 članov. Statistika izkazuje 529 igrišč, 95 domov, 365 zdravnikov in 186 trenerjev.

5. Zveza skavtov kraljevine Jugoslavije: 10 žup z 88 stegi in 4 klubi. Članov je 5557 moških, 1937 ženskih, skupaj 7494. Statistika izkazuje 4 skavtske domove in 30 zdravnikov.

6. Zveza planinskih društev Jugoslavije: 11 društev s 115 podružnicami. Članov: 20.203 moških, 5050 ženskih, skupaj 25.253. Statistika izkazuje 112 planinskih domov.

Rekapitulacija: Stanje leta 1934. Delovnih članov: 279.616 moških, 65.400 ženskih; podpornih članov: 224.549 moških, 18.687 ženskih, skupaj 588.252 članov. Delovnih edinic 7121, vežbališč 2080 s površino približno 7.144.000 m², 1115 društvenih domov, 1420 društvenih zdravnikov, 8496 predtelovadcev oz. trenerjev.

★

Veliki in majhni ljudje

Otroci se uče v šoli, da ima zemlja obliko krogle. Če si mislimo to kroglo podobno jabolku, ki ga postavimo na »muho«, potem dobimo dve točki na nasprotnih si straneh: spodaj »muba«, zgoraj pa »pecelj«. Kar pa je »muhac« pri jabolku, to je južni tečaj pri zemlji, kar pa je pecelj, to je pri zemlji severni tečaj. In če si mislimo skozi oba tečaja zarinjen dolg drog, je ta »drog« zemeljska os, okoli katere se zemlja zasuče vsakih 24 ur enkrat. Če pa si mislimo okoli jabolka ali zemlje ravno na sredini med obema tečajema zarisan krog, ki je enako oddaljen od obeh tečajev, dobimo »ravnike« ali »ekvator«.

Znano je dalje tudi to, da je na obeh tečajih, na severnem in na južnem, večni led in sneg in mraz, na ravniku pa je večno poletje in vročina.

»Kaj se boste hudovali, mamica! Saj veste, da je zdaj mladi svet bolj učen kakor stari! Ali ne veste več, kako ste molili za zmago Avstrijcev in da bi ne bilo Francozov k nam, pa vam vse skupaj ni nič pomagalo! Bolj ko ste molili, bolj so morali Avstrijci bežati. Sicer pa je tako tudi čisto prav. Saj ram ni nič hudega pri njih, le gospoda jih malo črno gleda, ker bodo čisto odpravili tlako.«

Drnulja ni vedela na to kaj odvrniti. Na tihem je bila tudi ona — kakor večina ljudstva — s Francozi in njih novotarijami zadovoljna in je godrnjala bolj zaradi lepšega nego iz resnične nejevolje. Tisti, ki so se Francozov res bali in so imeli tudi največ pike nanje, so bili edino rokovnjači. Prej so namreč ti svojevrstni oblastniki vzlic vsem oblastem imeli veliko moč. Sprehajali so se malone čisto brez bojazni že kar očitno po vaseh in marsikje so se ljudje vprav tresli pred njimi. Francozi pa so jim zdaj napovedali neizprosni boj. Kjer so koga ulovili, je moral brez odloga z njimi. Mlado so utaknili v vojake, staro so pozaprl, a kdor je imel kaj hujšega na vesti, se je moral ločiti s tega sveta. Spričo tega se je končno tudi Eržen začel bati za Janeza. Naj ga je prej še tako mrzil, je bil zdaj prepričan, da sta z Lenko že zdavnaj mož in žena. Kaj bo tedaj, ako ga Francozi ujamejo? In kaj bo z Lenko? Bog nebeški! Njegova hči, kri njegove krvi — pa rokovnjaška baba! Bil je ves iz sebe in je venomer premišljeval, kako bi preprečil novo gorje in še hujšo sramoto...

(Konec prihodnjic)

Razlika v toploti, ki vlada na tečajih oziroma na ravniku, pa vpliva tudi na rast ljudi. Med Patagovci, ki žive blizu južnega ledenega tečaja, in med Pigmeji, ki žive v srednji Afriki, znaša povprečna razlika v visokosti okoli pol metra. Na severni zemeljski pol-obli so najbolj visoki Skandinavci (Švedi in Norvežani), ki so povprečno visoki po 1.75 metra. Nekoliko nižja je povprečna visokost Angležev 1.73 metra. Nemci so že znatno manjši, ker dosežejo povprečno le po 1.68 centimetrov, Avstrijci pa le 1.67. Sicilijanci so že majhni s svojimi 1.58 centimetri, najmanjši pa so Bušmani v Afriki, ki so povprečno le po 1.40 centimetrov visoki.

Na rast pa vplivata tudi podnebje in hrana in zato najdemo tudi na severu majhne ljudi, v južnih krajih pa tudi visoke.

*

Leteči časopis

Ruski časnikar Mihajlo Kolcov, ki je obenem tudi izvrsten letalec, se je nekega dne domislil, da bi bilo treba časopisju dati novo nalogo, da namreč ne razširja poročil in ne dela propagande samo s pomočjo tiskarskega stroja, ampak s pomočjo letala.

Za takšno podjetje pa je bilo treba denarja. On pa ni obupal, ampak je razložil svoj načrt uredniku največjega ruskega lista »Pravda«, ki ima sicer »samo« 2 milijona naročnikov, a bere ga vsak dan 12—15 milijonov oseb! »Pravda« je takoj objavila poziv za nabiranje prostovoljnih prispevkov za »leteči časopis« in kmalu so nabrali 8 milijonov rubljev. S tem denarjem so zgradili ogromno letalo »Maksim Gorki« — to je ime slovečega ruskega pisatelja —, potem letalo »Pravda« in še 27 manjših letal. Ta letala so se doslej dvignila že nad 6000krat v zrak in so preletela nad 600.000 kilometrov daljave.

Iz letal pa mečejo na zemljo letake, govore ljudem po radiu, vzbujajo delavce in kmete k novemu delu. Samo agitacijskih brošur so doslej razmetali po vsej deželi že nad pol milijona kilogramov! Na letalu »Maksim Gorki« pa imajo urejeno moderno tiskarno, kjer letake kar sproti tiskajo, imajo svoj brzojavni in telefonski urad, celo uredništvo in dovolj sob za počitek. Telefon je v zvezi z lastno radiopostajo, ki širi iz 1000 metrov višine govore na 2 kvadratna kilometra široko ploskev.

Vso to ogromno mašinerijo pa vodi en sam pilot!

*

Naše pomorsko ribištvo

Naše pomorske ribiče dele na tri skupine: na one, ki žive samo od ribolova, potem na ribiče, ki imajo tudi nekaj zemljišča, in na športne ribiče.

Ribiči so razdeljeni na krajevna področja ali na »kapetanije«. Na področju kapetanije na Sušaku je bilo včlanjenih 540 poklicnih ribičev, v Šibeniku 790, v Splitu 830, v Dubrovniku 366, v Kotoru pa 94.

Ribičev, ki se bavijo tudi že z drugimi posli, pa so našli: na Sušaku 991, v Šibeniku 6190, v Splitu 4438, v Dubrovniku 2030, v Kotoru pa 420.

Športnih ribičev pa živi na Sušaku 396, v Šibeniku 650, v Splitu 870, v Dubrovniku 806 in v Kotoru 82.

Vsi ribiči so imeli 6131 ribiških ladij, 151 motornih čolnov in 3 parnike.

*

Naša hrana pozimi

Naše telo mora imeti, če je zdravo, 37 stopinj (Celzija) toplote. V poletni vročini naše telo to množino toplote lahko razvija, pozimi pa moramo dajati telesu več in primerne hrane, da telo to toploto lahko proizvaja.

Dokazano je, da porabi naše telo v mrazu okoli 33 odstotkov več masti kakor v vročini. Ta množina masti v telesu »zgori«, če se pre-

mikamo (delamo), ali pa če več in globlje dihamo.

Zato pa moramo gledati na to, da v mrazu dovajamo telesu predvsem dovolj masti, kajti mast je najboljši proizvajalec toplote. En gram masti nam daje skoro 10 kalorij, en gram sladkorja pa le 4. V mrazu moramo torej uživati dobro zabeljene ali mastne jedi.

Masti pa ne uživamo same, ampak skupno z jedili, ki mast dobro »nosijo«. Mi ne jemo čiste in samega surovega masla, ampak ga namažemo na kruh, ali pa na krompir. Z oljem si zabelimo solato, s slanino pa nabadamo (»špikamo«) meso. Smetano dodevamo raznim omakam. Tudi zelje in ohrovt in druge zelenjave »prenesejo« mnogo masti.

Potrebo masti za našo zimsko hrano nam odkriva že sama narava s tem, da mast pozimi mnogo laže prenašamo kakor poleti.

*

Koliko velja nahod?

V Angliji je nahod kar neka domača bolezen, ki nikomur ne prizaneša. Zaradi hudega nahoda pa ljudje ne morejo na delo in tudi za sredstva proti nahodu izdajo mnogo denarja. Zdravniki so izračunili, da napravi nahod Angliji na leto do 50 milijonov angleških funtov škode.

Pravega sredstva zoper nahod nimajo, pač pa poučujejo ljudi, kako naj se ga poskušajo obvarovati. Sedaj širijo posebne letake, kjer »vetujejo« zdravniki sledeče: Živi, kolikor le moreš, na prostem! Vsak dan pojdi na sprehod. Nosi obleko, da je mraz ne more prodreti, ampak ne tako debelo, da zrak ne bi mogel skozi. Nosi obutev, ki je voda ne prodre! Uživaj mnogo sadja in zelenjave.

*

Kaj naredi trdna volja?

Med ameriškimi športniki je v najnovejšem času močno zaslovelo ime tekača Glenna Cunninghama, ki je letos 16. junaja pretekel v San Franciscu 1 angleško miljo v rekordnem času 4 minut in 6 sekund.

V svojih mladih letih pa si Glenn gotovo ni mislil, da bo iz njega kdaj postal tekač svetovnega imena. Kot šolarček si je s svojim bratom zaslužil nekaj krajcarjev s tem, da sta hodila oba na vse zgodaj kuriti kotle v neko fabriko. Da si svoje delo olajšata, sta se pa navadila na trske kaniti po nekaj kapljic bencina. Spočetka je šlo vse gladko. Nekega dne pa se je bencin v steklenici vnel in Glenn je dobil

Dragi moji zemljani, hudoba in gospoda! Star sem kakor je stara zemlja, pa še nikdar v stoletjih ne pomnim tega, da bi delil naši ljubljani nadebudni kmetski mladini na svoj sveti god same trde fige in suhe tepke kakor letos.

težke opekline po vsem telesu, zlasti pa na nogah, tako da so zdravniki rekli, da bodo prsti na njegovi levi nogi večno hromi in neobčutljivi.

Glenn pa ni obupal. Tedne in mesece je svojo levo nogo trl z roko, pomagati pa so mu morali tudi bratje in starši pri tem poslu. Počasi je vendarle shodil. Nato pa je porabil vsako minuto za pešhojo. Nikdar se ni hotel voziti, ampak je hodil vedno peš in noga je bila vedno boljša. Polagoma je začel tudi tekati, in šlo je. Danes pa spada Glenn med prve tekače sveta!

*

Mnogo ljudi ne vé,

da se smejo v Newyorku brez vsakih nadaljnjih uradnih korakov v drugi (civilno) poročiti žene, katerih možje so obsojeni na do smrtne ječe;

da so vpeljali v Moskvi električne avtobuse, ki ne tečejo po tiru, ampak dobivajo elektriko od daljnovodov;

da trpi ena šestina angleškega delavstva na revmatizmu;

da imajo gasilci v Londonu »dežnike« iz negorljivega azbesta.

Po svetu

Zagonetna smrt Jugoslovana v Londonu. Te dni so našli v nekem hotelu v Londonu jugoslovanskega državljanca Petrovića mrtvega. Soba je bila polna plina. O vzrokih njegove smrti ni nič točno znanega; domnevajo pa, da se je sam umoril, ker je baje prejel dan prej pismo, kjer mu »nekdo« grozi s smrtjo. Petrović je imel za seboj baje zelo čudno preteklost: izdajal se je za »časnikarja«, za častnika itd. in je bil tudi v zvezi z morilci, ki so izvršili atentat v Marseille-u.

Sedemletna deklica razkrinkala nevarnega tatu. V Berlinu je opazovala te dni neka sedemletna deklica tatu, ki je ukradel kolo za ženske. Deklica si je tatu tako dobro zapomnila, da ga je spoznala še nekaj dni kasneje pri neki športni prireditvi. Tatu so prijeli in dognali, da ima na vesti že nad 400 tatvin koles.

Velika železniška nesreča se je pripetila na neki postaji blizu Milana v Italiji. Brzovlak se je zaletel v nabito poln motorni vlak; poškodovanih je bilo okoli 80 oseb.

Kedaj se začne človek starati? Na to vprašanje odgovarja neki angleški zdravnik. Kadar se človek neha brigati za bodočnost in se začne ozirati le nazaj na preteklost in obujati svoje spomine na nekdanje dni, takrat se začne starati.

Največje palače na svetu imajo v španskem mestu Toledu. Ta palača ima 2000 oken.

Kaj hočejo imeti bogate Američanke v svojih sobah? Bogate Američanke hočejo imeti v svojih sobah predvsem cvetlice, a ne samo domače, ampak tuje, kakor so razne bodeče rastline (kakteje) itd. Med temi cveticami pa morajo švigati živahni martinčki ali pa se plazijo kače. Na posebnih visokih podstavkih čepe brbljave papige ali pa skačejo opice. Da ne manjka psičkov vseh vrst, se razume. Za svoje živalice Američanke prav vneto skrbijo, dosti manj ali pa nič se pa ne brigajo za svoje gospodinjstvo ali pa za svoje rodbine.

Komunističnega prvaka Kirova, ki je bil član izvršilnega odbora komunistične stranke, so v Leningradu ubili. Ubil ga je neki Nikolaj Tasiljevič, a vzrok še ni znan.

Podražitev kruha v Rusiji. V Rusiji so doslej prodajali kruh na karte, in sicer po ceni, ki jo je določala država. Karte pa bodo sedaj odpravili in bodo prodajali kruh po trgovskih cenah, toda v državnih prodajalnicah. Cena kruha bo vsled tega poskočila, država pa namerava zvišati tudi plače delavcem in uradnikom.

Katastrofalen vihar v Avstraliji. V Avstraliji je divjal te dni silen vihar, ki je napravil neizmerno škodo. V mestu Melbourne-u so porušili električni daljnovodi usmrtili 17 oseb. Neurje je poškodovalo tudi več parnikov.

Težka nesreča v Pragi. Na igrišču sportnega kluba »Slavija« v Pragi se je te dni porušila med neko tekmo tribuna za gledalce, na kateri je stalo okoli 150 oseb. Okoli 50 oseb je težje in lažje poškodovanih.

Vojaške takse na Češkem. Na Češkem so podaljšali rok vojaške službe na dve leti. Vsi tisti pa, ki sploh ne služijo ali pa ki so služili pri vojaki samo nekaj tednov, so podvrženi pridobnini, bodo morali plačevati vojaško takso od 30. leta do 50. leta, in sicer 10 odstotkov pridobnine.

»Turške« hlače prepovedane. Tudi pri nas dobro znane »turške« hlače, kakor jih nosijo še Dalmatinci in Bosanci, so v Turčiji prepovedali. Kogar bodo po 1. januarju prihodnjega leta še zalotili v takih hlačah, bo plačal občutno kazen.

Radio

od 9. do 16. decembra 1934.

Nedelja, 9. dec.: 7.30: Kmetška kultura (šol. svetnik Krošl Josip) — 9.40: Versko predavanje (prior Valerian Učak) — 19.30: Friedjungov proces (dr. Ferdo Šišić, univ. prof.).

Ponedeljek, 10. dec.: 18.00: Slike iz narave (Joža Herfort) — 19.10: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna).

Torek, 11. dec.: 18.20: Praktična navodila o pravilni sestavi prehrane z ozir. na duševne delavce (Milena Šerko) — 19.30: Ivan Cankar (prof. Juš Kozak).

Sreda, 12. dec.: 18.20: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj).

Četrtek, 13. dec.: 19.30: Karagjorgje zavzame Beograd l. 1806 (dr. Stanoje Stanojević, univ. profesor).

Petek, 14. dec.: 11.00: Donava in njen pomen za našo kraljevino (dr. Valter Bohinec) — 18.00: Mladina in nova stvarnost (dr. Stanko Gogala) — 18.40: K vprašanju sodobne umetnosti (prof. France Vodnik) — 19.30: Andrija Kačič Miošić (dr. Barič, univ. prof.) — 21.10: Narodne pesmi severo-evropskih narodov poje Drago Zagar.

Sobota, 15. dec.: 18.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) — 19.30: Nac. ura: Jadranska Straža — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Sejmi

9. decembra: Mokronog, Buče, Vrenske gorice, Dobova.

10. decembra: Sv. Jurij ob j. ž.

11. decembra: Maribor, Dol. Lendava.

13. decembra: Gor. Logatec, Mengeš, Radovljica, Senuše, Studenice pri Poljčanah, Sv. Peter pod Svetimi gorami, Ljutomer, Jurkloster, Zalec, Turnišče.

14. decembra: Mišji dol, Ptuj.

15. decembra: Zerovnica, Slov. Bistrica.

Vrednostni papirji

2½ % Vojna škoda	Din 332—334
7 % investicijsko posojilo	Din 71—72
7 % Drž. hipotek. banka	Din 61—64
6 % begluške	Din 54—56
4 % agrarne	Din 40—41
7 % Blair posojilo	Din 53—54
8 % Blair posojilo	Din 59—62
Privilegirane agr. banke	Din 210—215

Valute

1 ameriški dolar	Din 33'80
1 nemška marka	Din 13'60
1 švicarski frank	Din 11'10
1 angleški funt	Din 170'—
1 francoski frank	Din 2'24
1 češkoslovaška krona	Din 1'41
1 italijanska lira	Din 2'92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1934, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28½ % na ime »prima«.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8'20 dinarjev.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Najvarneje in najbolje
naložite denar pri

**HRANILNICI
KMEČKIH OBČIN
V LJUBLJANI**

Miklošičeva cesta št. 19
Ustanovljena 1911
(Palača Vzajemne zavarovalnice)

Telefon št. 21-83. — Poštni predal 297.
Poštni čekovni račun št. 10.545.

ki je edino pupilarno varen zavod kmečkih občin. Za varnost jamči 16 kmečkih občin ustanovitelj z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Nalagajte svoj denar v ta zavod, kjer je denar najbolj varen. Hranilne vloge obrestuje po 4%, vezane na 3 mesece po 5%. Rentni davek plačujejo vlagatelji sami. V to hranilnico nalagajo sodišča in občine ter župni uradi denar mladoletnih, skrbilencev, preklicancev, ustanov in drugih javnih zakladov, varščin in zapuščin. Posojuje svoj denar na posestva in občinam proti amortizaciji in na menice proti mesečnemu odplačevanju. Hranilnica je pod nadzorstvom kralj. banskega komisarja.

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani

Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

„PRI ZAJČKU“

Manufaktura

Ljubljana

Nabrežje 20. septembra

se za zimsko sezijo
cenj. odjemalcem najtopleje priporoča

Kovaško orodje

in (Federhamer) na
nožni pogon, poceni
prodam

Fr. Miakar, Šalek št. 5
pošta Velenje

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjaviti: „Kmetški dom“ Žiro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4%, brez odpovedi, po 5%, pri tromesečni odpovedi. — **JAMSTVO ZA VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. Strankam vodi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. — **POSJILA** daje na poroštvo, na vknjižbo in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, v ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000.—. Rezerve Din 1.200.000.—.